

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΟΡΙΩΝ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

**Αθήνα, 29 Μαρτίου 2016
Αρ. πρωτ.: 11410/283**

ΠΡΟΣ 1. ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ
ΟΔΗΓΩΝ ΦΟΡΤΗΓΩΝ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ
Δ. ΟΜΗΡΙΔΟΥ ΣΚΥΛΙΤΣΗ 19
6^{ος} όροφος
Εργατικό Κέντρο Πειραιά
Τ.Κ. 18531 – Πειραιάς
ΚΟΙΝ.: 1. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Δ/ση Προγραμματισμού &
Συντονισμού Επιθεώρησης
Εργασιακών Σχέσεων
Αγησιλάου 10
Τ.Κ.10437 - Αθήνα
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ,
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
Γενική Δ/ση Μεταφορών
Διεύθυνση Εμπορευματικών
Μεταφορών
Αναστάσεως και Τσιγάντε
Τ.Κ. 15669 – ΠΑΠΑΓΟΥ

ΘΕΜΑ: Παροχή πληροφοριών σχετικά με τις ώρες οδήγησης και ανάπαυσης οδηγών ΦΔΧ με σύμβαση εξαρτημένης σχέσης εργασίας

ΣΧΕΤ.: Το με αρ. πρωτ. 623/09.03.2016 έγγραφό σας.

Απαντώντας επί του ανωτέρω σχετικού και στο πλαίσιο των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Το ωράριο απασχόλησης των οδηγών φορτηγών αυτοκινήτων στη χώρα μας καθορίζεται από τον Κανονισμό ΕΟΚ 561/2006, ο οποίος έχει άμεση και γενική ισχύ και συνεπώς δεσμεύει όλα τα κράτη μέλη ως κανόνας αναγκαστικού δικαίου και από το β.δ της 28.1/4.2.1938 «περί κανονισμού ωρών εργασίας του προσωπικού φορτηγών αυτοκινήτων» σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Π.Δ 167/2006 καθώς και τις σχετικές ΣΣΕ και Διαιτητικές Αποφάσεις. Οι ώρες της οδήγησης δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 8 ημερησίως. Ειδικώς για τις διεθνείς μεταφορές ο ημερήσιος χρόνος οδήγησης δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 9 ώρες, ωστόσο μπορεί να παρατείνεται σε 10 ώρες κατ' ανώτατο όριο, όχι περισσότερες από δυο φορές στη διάρκεια της εβδομάδας. Ο συνολικός χρόνος οδήγησης ο οποίος σωρεύεται κατά

τη διάρκεια δυο διαδοχικών εβδομάδων, δεν υπερβαίνει τις 90 ώρες (κανονισμός 561/2006). Ο χρόνος εβδομαδιαίας εργασίας των οδηγών φορτηγών αυτοκινήτων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 48 ώρες κατά μέσο όρο, σε περίοδο αναφοράς 4 μηνών (στον χρόνο εργασίας αναφέρεται κάθε δραστηριότητα οδικής μεταφοράς αρ. 3 του Π.Δ 167/2006). Ο κάθε οδηγός έχει ημερήσια ανάπαυση τουλάχιστον 12 ωρών ημερησίως (Β.Δ. 882/1961, Π.Δ. 167/2006). Επιπλέον μετά από περίοδο οδήγησης 4,5 ωρών, ο οδηγός κάνει διάλειμμα 45 τουλάχιστον λεπτών, εντός του χρόνου οδήγησης, το οποίο μπορεί να κατανέμεται σε 15 και 30 λεπτά αντίστοιχα (Καν. 561/2006). Η απασχόληση των οδηγών κατά μία ώρα ημερησίως πέραν του 8ωρου και μέχρι 5 ώρες εβδομαδιαίως (40-45 ώρες), είναι υπερεργασία (άρθρο 1 του Ν.3385/2005, όπως ισχύει με το άρθρο 74 παρ.10 του Ν.3863/2010). Πέραν της υπερεργασίας, επιτρέπεται, σύμφωνα με την περίπτωση 2 της υποπαραγράφου ΙΑ.13 του άρθρου πρώτου του Ν.4093/2012 (Φ.Ε.Κ. Α'222), η υπέρβαση του νομίμου ημερήσιου ωραρίου έως 2 ώρες ημερησίως και μέχρι 120 ώρες το έτος (υπερωριακή απασχόληση), μετά από την υποχρεωτική καταγραφή των υπερωριών αυτών, πριν την έναρξη πραγματοποίησής τους, στο Ειδικό Βιβλίο Υπερωριών. (Άρθρο 80 του ν. 4144/2013 όπως ισχύει μετά την έκδοση της παραγράφου 1.Β του άρθρου 55 του Ν. 4310/2014).

2. Επιπλέον, στο άρθρο 11 του Κανονισμού 561/2006 περιλαμβάνεται ρητή διάταξη σύμφωνα με την οποία: «Κάθε κράτος μέλος μπορεί να **εφαρμόζει μεγαλύτερα κατώτατα όρια για τα διαλείμματα και τις περιόδους ανάπαυσης ή μικρότερα ανώτατα όρια για τη διάρκεια οδήγησης** από τα καθοριζόμενα στα άρθρα 6 έως και 9, **για τις οδικές μεταφορές που εκτελούνται εξ ολοκλήρου εντός της επικρατείας του**. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις αντίστοιχες συλλογικές ή άλλες συμβάσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Ωστόσο, ο παρών κανονισμός εξακολουθεί να ισχύει για τους οδηγούς που εκτελούν διεθνείς μεταφορές».

3. Περαιτέρω, όπως ρητά αναφέρεται και στο άρθρο 10 του Π.Δ 167/2006 (Φ.Ε.Κ. Α'179), **το παρόν διάταγμα δεν εμποδίζει την εφαρμογή ή τη θέσπιση ευνοϊκότερων νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, ή την εφαρμογή συλλογικών συμβάσεων ή άλλων συμφωνιών μεταξύ κοινωνικών εταίρων, ευνοϊκότερων για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των μετακινούμενων εργαζόμενων**. Η εφαρμογή του παρόντος δεν μπορεί να επιφέρει υποβάθμιση της γενικής προστασίας των εργαζόμενων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 αυτού.

4. Επιπροσθέτως και όσον αφορά τις υποχρεώσεις των εργοδοτών αναφορικά με το ΕΡΓΑΝΗ επισημαίνονται τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 16 Ν. 2874/2000 όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει,

κάθε εργοδότης ο οποίος υπάγεται στις διατάξεις του σχετικού νόμου, υποχρεούται όπως, μια φορά το χρόνο και κατά το χρονικό διάστημα από 15 Σεπτεμβρίου έως 15 Νοεμβρίου, καταθέτει, καθ' οιονδήποτε τρόπο, στην αρμόδια υπηρεσία του Σ.Ε.Π.Ε. - Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης, εις διπλούν, πίνακα με την επωνυμία, το είδος, τον τόπο λειτουργίας και το Α.Φ.Μ. της επιχείρησης, ο οποίος θα περιλαμβάνει το σύνολο των στοιχείων που προβλέπονται στην εν λόγω ρύθμιση, και αφορούν τον καθένα από τους μισθωτούς που απασχολούνται στην επιχείρηση αυτή.

Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και «... Ε. Τη διάρκεια εργασίας (ώρες έναρξης και λήξης ημερήσιας εργασίας), το διάλειμμα και τις διακοπές εργασίας».

Η ορθότητα και η ακρίβεια των αναγραφόμενων πάσης φύσεως αποδοχών, καθώς και των λοιπών στοιχείων αποτελεί ευθύνη του υπεύθυνου εργοδότη ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν προσώπου. Ο ανωτέρω πίνακας προσωπικού προσυπογράφεται υποχρεωτικά και από τον Προϊστάμενο Προσωπικού ή Οικονομικού ή Λογιστηρίου ή τον υπεύθυνο λογιστή που συμπράττει στη σύνταξή του, οι οποίοι βεβαιώνουν την ακρίβεια των πάσης φύσεως αποδοχών και έχουν όλες τις ευθύνες που προβλέπονται από το ν.1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'). Τυχόν παράλειψη της υπογραφής από τον υπεύθυνο λογιστή αιτιολογείται από τον εργοδότη με δήλωση του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α').

Με μέριμνα του εργοδότη το ένα αντίτυπο του ανωτέρω πίνακα παραλαμβάνεται από την υπηρεσία κατάθεσης σφραγισμένο και αναρτάται σε εμφανές σημείο του τόπου εργασίας χωρίς τη στήλη των καταβαλλόμενων αποδοχών προφυλασσόμενο κατάλληλα από τυχόν φθορές. Το άλλο παραμένει στο αρχείο της υπηρεσίας του Σ.Ε.Π.Ε. Στο αρχείο των κατατεθειμένων πινάκων των υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε. έχει άμεση πρόσβαση η αρμόδια υπηρεσία του Ι.Κ.Α. σε κάθε περίπτωση...

1. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της υπ. αριθμ. 28153/126/30-08-2013 (ΦΕΚ 2163 Β') Απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας όπως αυτή τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε αρχικά με την αρ.πρ. 29502/85/1.9.2014 (ΦΕΚ 2390 Β') όμοια Απόφαση και εκ νέου με την αριθμ. οικ. 49327/10702/22-12-2014 (ΦΕΚ 3456 Β') όμοια Απόφαση, αναφορικά με τον επανακαθορισμό των όρων και προϋποθέσεων ηλεκτρονικής υποβολής στοιχείων για θέματα αρμοδιότητας του Σ.Ε.Π.Ε. και του Ο.Α.Ε.Δ., προβλέπεται ότι: **«Κάθε εργοδότης, συμπεριλαμβανομένων και των αναφερομένων στο «Μητρώο Δημοσίων Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης» του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που απασχολεί εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου υποχρεούται να υποβάλει ηλεκτρονικά, με την επιφύλαξη του άρθρου 9, παρ. α' της παρούσης, στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ΣΕΠΕ-ΟΑΕΔ-ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με την**

ονομασία «ΕΡΓΑΝΗ» το οποίο διασυνδέεται με το ΟΠΣ ΟΑΕΔ και το ΟΠΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στοιχεία για τα αναφερόμενα στο επόμενο άρθρο θέματα (όπως η αναγγελία πρόσληψης (Ε3), ο πίνακας προσωπικού (Ε4), η αναγγελία οικειοθελούς αποχώρησης μισθωτού (Ε5) κ.λ.π) με τα συνημμένα έντυπα (Ε3 έως Ε11), σύμφωνα με την οριζόμενη στην παρούσα απόφαση διαδικασία. Η παρούσα αφορά τη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής στοιχείων».

Η υποχρέωση του ως άνω άρθρου 1, αφορά τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα Ιδιωτικού και Δημοσίου Τομέα που απασχολούν προσωπικό με σχέση εξαρτημένης εργασίας, ιδιωτικού δικαίου, ορισμένου ή αορίστου χρόνου. (Βλ. Εγκύκλιο με αρ.πρ.31398/5-9-2013 της Διεύθυνσης Προγραμματισμού & Συντονισμού Κοιν. Επιθεώρησης της Κ.Υ. του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ΑΔΑ: ΒΛ96Λ-Ε9Α).

Η ανωτέρω διάταξη τελεί **συνδυαστικά** με την υπ' αριθ. 5072/6/25.02.2013 Απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (ΦΕΚ Β'449/25.02.2013), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Σύμφωνα με την εν λόγω Απόφαση, **από 01/03/2013 εφαρμόζεται υποχρεωτικά για τους εργοδότες, η διαδικασία της ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ**, μεταξύ των οποίων και το έντυπο Ε4 που αφορά τον **ετήσιο πίνακα προσωπικού** για τους εργαζομένους που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω Απόφασης. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. γ του άρθρου 4 της αριθμ. 29502/85/1-9-2014 (ΦΕΚ Β' 2390/08/09/2014) Υπουργικής Απόφασης, που τροποποίησε και συμπλήρωσε εκ νέου την υπ' αριθ. 5072/6/25.02.2013 όμοια Απόφαση, **άλλαξε η προθεσμία υποβολής του ετήσιου πίνακα προσωπικού**. Σύμφωνα με την σχετική διάταξη: «...ii. **Ο ετήσιος πίνακας προσωπικού (έντυπο Ε4) υποβάλλεται ηλεκτρονικά μία φορά το χρόνο και κατά το χρονικό διάστημα από 01 Οκτωβρίου έως 21 Οκτωβρίου εκάστου έτους**. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται για κάθε έτος με απόφαση του Υπουργού κατόπιν εκτίμησης των περιστάσεων...».

Ιδιαίτερος δε, για το έτος 2015, με την αριθμ. πρωτ. οικ. 46454/Δ9.12694 (Φ.Ε.Κ. Β' 2262) Υπουργική Απόφαση, η προθεσμία ηλεκτρονικής υποβολής του ετήσιου πίνακα προσωπικού (Έντυπο Ε4) της περ. 1.ii., στοιχείο γ) του άρθρου 4 της υπ' αρ. πρωτ. 29502/85/01-9-2014 (Φ.Ε.Κ. Β' 2390/08-9-2014) απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, όπως ισχύει, **παρατάθηκε έως και την 31 Οκτωβρίου 2015**.

5. Πέραν των ανωτέρω, η νομοθεσία υπαγορεύει για τα φορτηγά την τήρηση ορισμένων εντύπων, βιβλίων και στοιχείων τα οποία αναλυτικά έχουν ως εξής:

α) Ειδικό Βιβλίο Υπερωριών

Με τη διάταξη του άρθρου 80 του ν. 4144/2013 (Φ.Ε.Κ. Α'88), προβλέπεται η υποχρεωτική καταγραφή των υπερωριών στο Ειδικό Βιβλίο Υπερωριών, πριν από την

έναρξη πραγματοποίησής τους. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι, όπως σαφώς προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του νόμου, δεν αποτελεί πλέον υποχρέωση του εργοδότη να αναγγέλλει τις εν λόγω υπερωρίες, στην οικεία Κοινωνική Επιθεώρηση Εργασίας, πριν από την πραγματοποίησή τους.

Η υποχρέωση του εργοδότη έγκειται πλέον:

- Στο να τηρεί Ειδικό Βιβλίο Υπερωριών στο χώρο εργασίας και να είναι έτοιμος να το θέσει στη διάθεση των Επιθεωρητών Εργασίας όποτε του ζητηθεί, **προκειμένου να είναι δυνατός ο έλεγχος τόσο της ορθής συμπλήρωσής του, όσο και της νομότυπης και εντός των προβλεπόμενων ορίων πραγματοποιηθείσας υπερωριακής απασχόλησης.**

- Στο να καταγράφει υποχρεωτικά και οπωσδήποτε πριν από την έναρξη πραγματοποίησής τους, τις ως άνω υπερωρίες στο Ειδικό Βιβλίο Υπερωριών, οι όροι και οι προϋποθέσεις τήρησης και ορθής συμπλήρωσής του οποίου αναφέρονται αναλυτικά στην παράγραφο 1 του άρθρου 80 του ν. 4144/2013.

- Στο να γνωστοποιεί κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε μήνα στην οικεία Κοινωνική Επιθεώρηση Εργασίας, **το σύνολο των, νομίμων και εντός των προβλεπόμενων ορίων, υπερωριών** που πραγματοποίησαν οι εργαζόμενοι της επιχείρησής του, κατά τον προηγούμενο μήνα (Έντυπο Ε8 - «Γνωστοποίηση πραγματοποιηθείσας υπερωριακής απασχόλησης» στο ΕΡΓΑΝΗ)

β) Βιβλίο Δρομολογίων

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του Β.Δ/τος 28/04.02.1938 (Φ.Ε.Κ. Α' 35) «περί κανονισμού ωρών εργασίας του προσωπικού φορτηγών αυτοκινήτων» όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 2 του Π.Δ. 882/10-09-1980 (Φ.Ε.Κ. Α' 218) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ. 93/28-06-1986, οι ιδιοκτήτες των φορτηγών αυτοκινήτων - τα οποία διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες (Α, Β, Γ) - ή οι εκπρόσωποι τους υποχρεούνται να εφοδιάζουν τους οδηγούς με βιβλίο δρομολογίων, ο τύπος του οποίου καθώς και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την τήρησή του καθορίζονται στην αρ.πρωτ. 1173/1980 απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Ε.Κ. Β' 1071). Το βιβλίο δρομολογίων το οποίο, μετά την έκδοση του Ν. 4093/2012, δεν χρειάζεται πλέον θεώρηση από την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας (η υποχρέωση αυτή καταργήθηκε με το εδάφιο 3 της υποπαρ.ΙΑ13 της παρ.ΙΑ του άρθρου πρώτου του νόμου 4093/2012), πρέπει να έχει τόσες σελίδες ώστε ο αριθμός τους να επαρκεί για απασχόληση τουλάχιστον τριών (3) μηνών. Το βιβλίο δρομολογίων, το οποίο ισχύει για τους εργαζομένους με εξαρτημένη σχέση εργασίας, αποτυπώνει τα χρονικά όρια εργασίας του οδηγού συμπεριλαμβανομένης της ώρας εκκίνησης και αφίξεως του δρομολογίου.

γ) Ταχογράφος

Παράλληλα, με την υποχρεωτική τήρηση του βιβλίου δρομολογίων, τα φορτηγά των ανωτέρω κατηγοριών και άνω των 3,5 τόνων υποχρεούνται να τηρούν και συσκευή

ελέγχου (Ταχογράφο), την υποχρεωτική τήρηση της οποίας προβλέπει ο Κανονισμός 3821/85 (ΕΟΚ) όπως τροποποιήθηκε με τους Κανονισμούς 2135/98 και 561/2006 και εν συνεχεία αντικαταστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 165/2014. Η εν λόγω συσκευή καταγράφει τα στοιχεία που προβλέπουν οι ρυθμίσεις του σχετικού Κανονισμού, μεταξύ των οποίων και για τα χρονικά όρια του οδηγού και του συνοδηγού.

Τέλος, το παρόν έγγραφο μετά του συνημμένου αιτήματος κοινοποιείται στην Κεντρική Υπηρεσία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και στο Υπουργείο Μεταφορών για τις δικές τους ενέργειες κατά λόγω αρμοδιότητας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείου του Υπουργού
2. Δ/ση Δ1/ Β'
3. Κ.Φ.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΣΙΩΛΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Κ.Φ.